

بند (۲)

جزء (۲-۱)

این قانون با الزام به رعایت قوانین و مقررات عمومی حاکم بر دستگاه‌های دولتی قابل اجرا می‌باشد و وصول منابع و تعهد و پرداخت از محل مصارف این قانون (در حدود وصولی منابع) صرفاً با رعایت مفاد بند (و) ماده (۲۲۴)* قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۹/۱۰/۱۵ امکان‌پذیر است.

تفریح بند (۲)

تفریح جزء (۲-۱)

با عنایت به اینکه رعایت قوانین و مقررات عمومی حاکم بر دستگاه‌های اجرایی بر اساس بند (و) ماده (۲۲۴) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۹/۱۰/۱۵ در موافقتنامه‌های متبادله برای بودجه‌های مصوب لحاظ شده است، لذا موارد عدم رعایت حکم این بند در دستگاه‌های تحت رسیدگی حسب مورد در گزارش‌های تفریح بندهای ماده واحده قانون بودجه سال ۱۳۹۲ کل کشور یا در گزارش‌های حسابرسی مربوط به عملکرد سال مذکور درج شده است.

* قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران:

بند (و) ماده (۲۲۴): کلیه اعتبارات هزینه‌ای و تملک داراییهای سرمایه‌ای و مالی و کمک‌ها و سایر اعتبارات و ردیف‌های مندرج در جداول قوانین بودجه سنواتی به شرح عناوین و ارقام جداول مذکور فقط در حدود وصولی درآمدها و سایر منابع عمومی به شرح عناوین و ارقام مندرج در جداول مربوط قوانین یادشده بر اساس مفاد موافقتنامه‌های متبادله دستگاه با معاونت و در حدود ابلاغ و تخصیص اعتبار از سوی معاونت، قابل تعهد، پرداخت و هزینه است.

جزء (۲-۲)

استفاده از ذخایر ارزی بانک مرکزی و منابع صندوق توسعه ملی به استثنای مجوزهای صادره این قانون برای تأمین نیازهای بودجه کل کشور به هر شکل ممنوع است.

تفریح جزء (۲-۲)

گزارش تفریح این جزء به صورت طبقه‌بندی شده ارائه گردیده است.

جزء (۲-۳)

اعطای هر گونه تسهیلات بانکی به بخش دولتی مشروط به عدم افزایش خالص بدهی بخش دولتی به نظام بانکی است. بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مسئول نظارت بر اجرای این حکم است.

تفریغ جزء (۲-۳)

بر اساس بررسی‌ها، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مفاد حکم این جزء را طی بخشنامه مورخ ۱۳۹۲/۴/۶ به بانکها ابلاغ نموده است. عملکرد بانکها در اعطای تسهیلات بانکی به بخش دولتی به شرح جدول زیر می‌باشد:

(مبالغ به میلیون ریال)

نام بانک	خالص بدهی بخش دولتی به بانک در پایان سال ۱۳۹۱	پرداخت در سال ۱۳۹۲ بابت بدهی بخش دولتی به بانک	مانده پس از بازپرداخت تسهیلات	تسهیلات اعطایی به بخش دولتی در سال ۱۳۹۲	خالص بدهی بخش دولتی به بانک در پایان سال ۱۳۹۲
مسکن	۴۸,۷۳۱,۰۱۶	-	۴۸,۷۳۱,۰۱۶	۲۹,۸۵۹,۵۰۰	۷۸,۵۹۰,۵۱۶
صنعت و معدن	۱۲۸,۶۹۰	۱۲۸,۶۹۰	-	-	-
کشاورزی	۴۴,۰۸۲,۰۳۸	۳۱۰,۸۳۳	۴۳,۷۷۱,۲۰۵	۱۱,۸۱۲,۴۲۶	۵۵,۵۸۳,۶۳۱
ملی	۱۱۶,۷۸۱,۲۷۱	۴,۶۳۷,۵۵۸	۱۱۲,۱۵۳,۷۱۳	۲۰,۵۶۰,۶۰۱	۱۳۲,۷۱۴,۳۱۴
توسعه صادرات	۱,۷۶۰,۰۲۶	۱,۵۲۳,۲۹۸	۲۳۶,۷۲۸	-	۲۳۶,۷۲۸
تجارت	۵۳,۳۴۵,۴۰۸	-	۵۳,۳۴۵,۴۰۸	۶۲,۵۸۶,۴۴۱	۱۱۵,۸۳۱,۸۴۹
صادرات	۴,۵۲۴,۷۳۰	۱,۸۴۹,۶۰۸	۲,۶۷۵,۱۲۲	۷۸۷,۹۰۹	۳,۴۶۳,۰۳۱
رفاه کارگران	۴,۶۸۵,۰۵۹	-	۴,۶۸۵,۰۵۹	۳,۹۵۹,۹۳۴	۸,۶۴۴,۹۹۳
اقتصاد نوین	۱,۰۰۷,۲۰۶	-	۱,۰۰۷,۲۰۶	-	۱,۰۰۷,۲۰۶
پست بانک	۴۰۸,۱۲۴	۴۰۸,۱۲۴	-	-	-
جمع	۲۷۵,۳۵۳,۵۶۸	۸,۸۴۸,۱۱۱	۲۶۶,۵۰۵,۴۵۷	۱۲۹,۵۶۶,۸۱۱	۳۹۶,۰۷۲,۲۶۸

با عنایت به جدول فوق، خالص بدهی بخش دولتی به نظام بانکی در پایان سال ۱۳۹۲ نسبت به ابتدای سال ۱۳۹۲ افزایش یافته، لذا پرداخت تسهیلات بانکی به بخش دولتی توسط بانکهای کشاورزی، ملی، مسکن، رفاه کارگران و تجارت بیش از خالص بدهی بخش دولتی به نظام بانکی در پایان سال ۱۳۹۱ به مبلغ یکصد و بیست هزار و هفتصد و

هجده میلیارد و هفتصد میلیون (۱۲۰,۷۱۸,۷۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال **مبین عدم رعایت مفاد حکم**

این جزء می باشد.

در راستای بند (الف) ماده (۱۰) قانون پولی و بانکی کشور، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به عنوان مسئول تنظیم و اجرای سیاست پولی و اعتباری بر اساس سیاست اقتصادی کلی کشور، می بایست با نظارت مستمر در سال ۱۳۹۲ مانع افزایش خالص بدهی بخش دولتی به نظام بانکی گردد. لازم به ذکر است، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران در سال ۱۳۹۲ هیچگونه مجوزی در راستای ماده (۲۲) قانون عملیات بانکی بدون ربا جهت اخذ تسهیلات مؤسسات و شرکتهای دولتی از بانکها صادر ننموده، لیکن در خصوص مجوزهای اعطایی در سنوات گذشته جهت ممانعت از افزایش خالص بدهی بخش دولتی به نظام بانکی به عنوان مسئول نظارت بر اجرای مفاد حکم این جزء، صرفاً به ابلاغ مفاد حکم مزبور به بانکها اکتفا نموده که **مبین عدم رعایت مفاد حکم این جزء می باشد.**

جزء (۲-۴)

هرگونه استفاده از تسهیلات ارزی در سال ۱۳۹۲ مشروط به عدم افزایش خالص دارایی‌های خارجی بانک مرکزی است.

تفریح جزء (۲-۴)

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران در سال ۱۳۹۲، هیچگونه تسهیلات ارزی از منابع خارجی یا داخلی دریافت ننموده، لذا تغییری در خالص داراییهای بانک مذکور از این محل حاصل نشده است.

جزء (۲-۵)

استفاده از خط اعتباری بانک مرکزی برای پرداخت تسهیلات ریالی منوط به عدم افزایش مطالبات بانک مرکزی از سیستم بانکی است.

تفریح جزء (۲-۵)

گزارش تفریح این جزء به صورت طبقه‌بندی شده ارائه گردیده است.

جزء (۲-۶)

استفاده از خط اعتباری بانک مرکزی برای پرداخت تسهیلات ارزی به غیر از مجوزهای این قانون به هر شکل ممنوع است.

تفریح جزء (۲-۶)

گزارش تفریح این جزء به صورت طبقه‌بندی شده ارائه گردیده است.

جزء (۲-۷)*

در راستای اجرای بند (ل) ماده (۲۲۴) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران، کاهش اعتبار هر یک از ردیفهای طرحهای تملک داراییهای سرمایه‌ای مندرج در پیوست شماره (۱) این قانون حداکثر تا ده درصد (۱۰٪) صرفاً برای افزایش به سقف تخصیص اعتبار طرحهای تملک داراییهای سرمایه‌ای با خاتمه سال ۱۳۹۲ این قانون در هر دستگاه اجرایی و در داخل هر فصل و هر استان مجاز است. تفاوت بیش از بیست درصد (۲۰٪) در تخصیص و پرداخت ردیفهای مصوب در هشتاد و پنج درصد (۸۵٪) سایر طرحهای تملک داراییهای سرمایه‌ای توسط کمیته‌های تخصیص اعتبار و پرداخت توسط خزانه ممنوع و در حکم تصرف غیرقانونی در اموال عمومی است.

تفریح جزء (۲-۷)

بر اساس بررسیها، در سال ۱۳۹۲ از مجوز صدر این جزء جهت جابه‌جایی اعتبار از محل کاهش اعتبار ردیفهای طرحهای تملک داراییهای سرمایه‌ای مندرج در پیوست شماره (۱) قانون بودجه سال ۱۳۹۲ کل کشور استفاده نشده، لذا مفاد حکم صدر این جزء فاقد عملکرد می‌باشد.

بر اساس اطلاعات مأخوذه از معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رییس‌جمهور، از تعداد دو هزار و نهصد و پنج (۲,۹۰۵) طرح مندرج در پیوست شماره (۱) قانون بودجه سال مذکور، تعداد هفتصد و یک (۷۰۱) طرح در سال ۱۳۹۲ خاتمه می‌یابد و سایر طرحها به تعداد دو هزار و دویست و چهار (۲,۲۰۴) طرح پس از سال مذکور خاتمه می‌یابند که در هشتاد و پنج درصد (۸۵٪) طرحهای اخیرالذکر - بالغ بر یک هزار و هشتصد و هفتاد و سه (۱,۸۷۳) طرح - محدودیت یادشده در حکم اخیر این جزء مبنی بر ممنوعیت بیش از بیست درصد (۲۰٪) در تخصیص و پرداخت اعتبارات طرحهای مزبور، توسط کمیته‌های تخصیص اعتبار و پرداخت توسط خزانه رعایت شده است.

* بر اساس تبصره (۱) قانون اصلاح قانون بودجه سال ۱۳۹۲ کل کشور، مفاد این جزء به شرح فوق اصلاح شده است.
متن اولیه مطابق قانون بودجه سال ۱۳۹۲ کل کشور: در راستای اجرای بند (ل) ماده (۲۲۴) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران، کاهش تخصیص اعتبار هر یک از ردیفهای طرحهای تملک داراییهای سرمایه‌ای مندرج در پیوست شماره (۱) این قانون حداکثر تا ده درصد (۱۰٪) صرفاً برای افزایش به سقف تخصیص اعتبار طرحهای تملک داراییهای سرمایه‌ای با خاتمه سال ۱۳۹۲ این قانون در هر دستگاه اجرایی و در داخل هر فصل و هر استان مجاز است. تفاوت بیش از ده درصد (۱۰٪) در تخصیص و پرداخت ردیفهای مصوب سایر طرحهای تملک داراییهای سرمایه‌ای توسط کمیته‌های تخصیص اعتبار و پرداخت توسط خزانه ممنوع و در حکم تصرف غیرقانونی در اموال عمومی است.

جزء (۲-۸)

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است در دوره اجرای این قانون با رعایت قوانین و مقررات حاکم بر این بانک وظایف زیر را اجراء نموده و گزارش اقدامات انجام شده را به صورت ماهانه از طریق رییس کل بانک مرکزی به کمیسیون‌های برنامه و بودجه و محاسبات و اقتصادی مجلس شورای اسلامی ارائه نماید.

الف) پایش مستمر منابع ارزی کشور

ب) تعیین میزان و نحوه مداخله در بازار آزاد ارز و نظارت بر حسن اجرای آن

پ) مدیریت نرخ ارز با توجه به حفظ دامنه رقابت‌پذیری در تجارت خارجی

ت) تعیین قیمت محاسباتی ارز جهت تسویه حساب وزارت نفت، بانک مرکزی و

خزانه‌داری کل کشور

تفریح جزء (۲-۸)

تا زمان تهیه این گزارش هیچ مدرک و مستندی مبنی بر ارائه گزارش مکتوب به صورت ماهانه از طریق رییس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به کمیسیون‌های برنامه و بودجه و محاسبات و اقتصادی مجلس شورای اسلامی ارائه نگردیده که **مبین عدم رعایت مفاد حکم قسمت اخیر این جزء می‌باشد.**

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران با رعایت قوانین و مقررات حاکم بر بانک مذکور به ترتیب وظایف زیر را اجرا نموده است:

الف) اهم اقدامات صورت گرفته جهت مدیریت ذخایر ارزی عبارتند از:

۱- استفاده از درگاه (پرتال) ارزی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران جهت رصد به هنگام وضعیت تعهدات و دارایی‌های ارزی که با انجام آن نیاز ارزی واقعی کشور به ارز، قابل مدیریت بوده است.

۲- بانک فوق‌الذکر همواره به جز در موارد و زمانهای محدود، توانایی لازم برای کنترل ارز علی‌الخصوص در بازار آزاد را با ثابت نگاه‌داشتن تقریبی فاصله بین نرخ ارز بازار و نرخ مبادله‌ای به دست آورده است. در همین راستا در تاریخ ۱۳۹۲/۴/۱۱ نرخ ارز بازار مبادله‌ای را جایگزین نرخ ارز مرجع نموده که این امر باعث گردید نرخ ارز پس از حدود (۱۸) ماه از حالت ثابت خارج شده و به صورت متغیر، در بازار ارز مبادله‌ای تعیین شده و خرید ارزهای حاصل از

صادرات نفت خام و میعانات گازی و نیز تسعیر ارز دستگاه‌های اجرایی با نرخ متغیر مزبور به صورت روزانه انجام شود. لازم به ذکر است، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به دلیل وجود تحریم تاکنون قادر به یکسان‌سازی نرخ ارز نگردیده لیکن وضعیت از حالت چند نرخه ارز به دو نرخه (مبادله‌ای و بازار آزاد) تبدیل شده و خرید و فروش ارز جهت سفته‌بازی کاهش یافته است.

ب) بر اساس بررسیها، با عنایت به ثبات نسبی بازار ارز طی سال ۱۳۹۲ و در پی عواملی چون افزایش خوش‌بینی‌ها به بهبود وضعیت اقتصادی و تغییر نرخ ارز مرجع ثابت به نرخ مبادله‌ای متغیر، اساساً بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران در سال مذکور به طور مستقیم در بازار ارز مداخله نداشته است.

پ) مفاد بند (ج) ماده (۸۱) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران*، در خصوص موضوع نظام ارزی کشور (شناور مدیریت‌شده) می‌باشد. یکی از عوامل تعیین نرخ ارز، حفظ دامنه رقابت‌پذیری در تجارت خارجی می‌باشد. عوامل دیگری از قبیل تورم داخلی و خارجی و شرایط اقتصاد کلان از جمله حد مطلوبی از ذخایر خارجی نیز در نرخ

ارز تعیین‌کننده می‌باشد. با توجه به این عوامل، بایستی نرخ ارز در حوزه تجارت خارجی به گونه‌ای باشد که از یک سو نرخ بالای آن سبب افزایش قیمت کالاهای صادراتی و در نتیجه مانع رقابت در عرصه تجارت خارجی نگردد و از سوی دیگر پایین بودن نرخ مزبور و به تبع آن کاهش قیمت کالاهای وارداتی، کالاهای تولید داخل را از گردونه رقابت خارج ننماید.

ت) بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران در سه ماه نخست سال ۱۳۹۲ با عنایت به قانون سه دوازدهم، از دو نرخ مرجع و مبادله‌ای جهت واردات کالاهای اساسی، دارو و سایر کالاها استفاده نموده که پس از ابلاغ قانون بودجه سال ۱۳۹۲ کل کشور و با عنایت به حکم مقرر در بند (۱۴۶) ماده واحده قانون مذکور مبنی بر لازم‌الاجرا بودن مفاد آن از تاریخ ۱۳۹۲/۱/۱، نرخ مرجع (هر دلار معادل ۱۲,۲۶۰ ریال) حذف و نرخ واحد ارز، جایگزین آن گردید. لازم به ذکر است، نرخ مزبور به معاملات انجام شده قبل از تاریخ ابلاغ قانون فوق-الذکر نیز تسری یافته و مابه‌التفاوت این دو نرخ به حساب خزانه واریز گردیده است، فلذا بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران با اعمال نرخ روزانه اعلامی، نسبت به تسویه حساب با وزارت نفت و واریز معادل ریالی سهم دولت به حسابهای خزانه‌داری کل کشور اقدام نموده است.

* قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران:

بند (ج) ماده (۸۱): نظام ارزی کشور، « شناور مدیریت‌شده» است. نرخ ارز با توجه به حفظ دامنه رقابت‌پذیری در تجارت خارجی و با ملاحظه تورم داخلی و جهانی و همچنین شرایط اقتصاد کلان از جمله تعیین حد مطلوبی از ذخایر خارجی تعیین خواهد شد.